

ЦПЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25. пр.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: М. Рамадановић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН
о државном новцу Краљевине Црне Горе.

Члан 1.
Краљевина Црна Гора усваја на својој територији за новчани саобраћај златну валуту, чија је новчана јединица „Перпер“.
Перпер се дијели на стотину дијелова, који се називају „паре“.

Члан 2.
Краљ Господар има право ковања новца (чл. 10. Устава).
Законодавна власт одређује на приједлог Министра Финансија, колико ће се кад које врсте црногорскијех новаца по овоме закону сковати и у течај пустити.

Члан 3.
Државни црногорски новци су од следећих врста:
1. Златни новци:
у вриједности { од 100 Перпера
 " 20 "
 " 10 "
2. Сребрни новци:
у вриједности { од 5 Перпера
 " 2 "
 " 1 "
3. Никлени новци:
у вриједности { од 20 пара и
 " 10 "
4. Бронзани новци:
у вриједности { од 2 паре и
 " 1 "

Члан 4.
Црногорски златни новци садрже у себи девет стотина хиљадитих дијелова $\frac{900}{1000}$ чистог злата и стотину хиљадитих дијелова $\frac{100}{1000}$ бакра.

Члан 5.
Златни новци од 100 перпера теже бруто 33,875.335 грама, садрже чистог злата 30,48780 грама и имају у дијаметру 37 милиметара.
Златни новци од 20 перпера теже бруто 6,775067 грама, садрже чистог злата 6,09756 грама, а имају у дијаметру 21 милиметар.
Златни новци од 10 перпера теже бруто 3,3875338, садрже чистог злата 3,04878, а имају у дијаметру 19 милиметара.

Члан 6.
Исковани златни новци, који не би имали у члану 4. предвиђену бруто тежину, као ни одређену садржину чистог злата, не могу се пустити у течај, ако би та разлика износила у погледу бруто тежине два хиљадита дијела $\frac{2}{1000}$, а у погледу чисте садржине злата један хиљадити дио $\frac{1}{1000}$ више или мање од законом прописане тежине и садржине злата.

Члан 7.
Црногорски сребрни новци садрже у себи:
Комади од 5 перпера девет стотина хиљадитих дијелова $\frac{900}{1000}$ чистог сребра и стотину хиљадитих дијелова $\frac{100}{1000}$ бакра.
Комади од 2 и 1 перпера осам стотина тридесет и пет хиљадитих дијелова $\frac{835}{1000}$ чистог сребра и стотину шездесет и пет хиљадитих дијелова $\frac{165}{1000}$ бакра.

Члан 8.
Сребрни новци од 5 перпера теже бруто 24 грама, садрже чистог сребра 21,600 грама, а имају у дијаметру 36 милиметара.
Сребрни новци од 2 перпера теже бруто 10 грама, садрже чистог сребра 8,350 грама, а имају у дијаметру 27 милиметара.

Сребрни новци од 1 перпера теже бруто 5 грама, садрже чистог сребра 4,175 грама, а имају у дијаметру 23 милиметра.

Члан 9.
Исковани сребрни новци свију врста, који не би имали у предходном члану предвиђену тежину или одређену садржину чистог сребра, не могу се пустити у течај, ако би та разлика износила у погледу бруто тежине десет хиљадитих дијелова $\frac{10}{1000}$, а у погледу садржине сребра три хиљадита дијела $\frac{3}{1000}$ више или мање од законом прописане тежине и садржине сребра.

Члан 10.
Црногорски никлени новци састоје се из чистог никла без икаквих других примјеса.

Члан 11.
Никлени новци од 20 пара теже 4,000 грама, а имају у дијаметру 21 милиметар, а они од 10 пара теже 3,000 грама, и имају у дијаметру 19 милиметра.

Члан 12.
Црногорски бронзани новци садрже у себи девет стотина педесет хиљадитих дијелова $\frac{950}{1000}$ бакра, четрдесет хиљадитих дијелова $\frac{40}{1000}$ коситера $\frac{1}{1000}$ цинка и десет хиљадитих дијелова $\frac{10}{1000}$ цинка.

Члан 13.
Бронзани новци од 2 паре теже 3,333 грама, и имају у дијаметру 19 милиметара, а од 1 паре теже 1,666 грама, а имају у дијаметру 17 милиметара.

Члан 14.
Никлени и бронзани новци, који не би имали у члановима 11. и 13. овог закона прописану тежину, могу се пустити у течај само онда ако разлика у тежини искованих комада од законом прописане не би била већа од пет хиљадитих дијелова $\frac{5}{1000}$.
Разлика, пак, која се може допустити у погледу садржине појединих метала код бронзаног новца, не може износити за бакар више од четири хиљадита дијела $\frac{4}{1000}$, а за коситер и цинак више од три хиљадита дијела $\frac{3}{1000}$.

Члан 15.
Облик црногорског државног новца је следећи:

а.) Златног и сребрног:
На једној страни (аверсу) на средини је лик Владаоца Црне Горе са лаворовом границом испод њега, и у наоколо натпис Његовог имена и Његовог достојанства.

На другој страни (реверсу) налази се круна са порфиром и на истој државни грб, изнад круне у полукругу име државе, на доњем крају порфире број ознаке вриједности новца, испод порфире вијенац од лаворовог и растовог лишћа, на саставу обје гране вијенца назив новца, а испод овога година у којој је кован.

б.) Никленог и бронзаног новца:
На једној страни (аверсу) налази се државни грб, а на другој (реверсу): с горње стране у полукругу име државе, на средини вриједност означена бројем и називом новца и број године. Назив новца исписан је испод броја, који вриједност означава, а број године испод назива новца.

Лик и натписи на једној и круна и натписи на другој страни код златног и сребрног новца, и грб на једној и натписи на другој страни код никленог и бронзаног новца морају по положају одговарати једно другоме.

Златни новци од 100 и 20 перпера и сребрни од 5 и 2 перпера имају на површини окрајка утиснут натпис: „Бог чува Црну Гору“.
Златни новци од 10 перпера имају утиснуте шаре, састављене из стрелица и звијезда, а сребрни новци од 1 перпера и никлени од 20 и 10 пара имају само чарк (реске).

Бронзани новци имају глатку површину окрајка.

Члан 16.
Златни новци, који се услед дуге употребе излижу, не могу се и даље задржати у циркулацији, већ се имају, кад се

на државним касама појаве, замијенити другим новцем по пуној номиналној вриједности.

Најмања тежина са којом излизани златни новци могу остати у циркулацији, одређена је код комада од 100 перпера на 33.70 грама, код комада од 20 перпера 6.74 грама, и код комада од 10 перпера на 3.37 грама, и сви они комади новца, који имају горњу тежину, морају се примати на свима државним и јавним касама, као и у приватном саобраћају по пуној номиналној вриједности.

Члан 17.
Златни новци, који другим начином, а не услед лизања и редовне употребе изгубе прописну тежину, морају се такођер повући из течаја и прековати, те с тога, када се такви новци појаве на државним касама, одузеће се од сопственика уз накнаду одговарајуће вриједности златног метала по одбитку трошкова за претапање, прекивање и експедицију метала и прекованог новца.

Ови се трошкови законом утврђују код комада од 100 перпера на 3.80 перпера, код комада од 20 перпера на 1.40 перпера, и код комада од 10 перпера на 1.00 перпер.

Члан 18.
Сребрни, никлени и бронзани новци, који услед дуге циркулације и лизања изгубе знатно у тежини, или се у толикој мјери оштете, да се не могу лако распознати, примаће се на државним касама приликом плаћања, или ће се на захтјев замијенивати, а по томе се неће више пуштати у течај прије но што се прекују.

Члан 19.
Новци од сребра, никла или бронзе, који су пробушени, или на други начин а не услед обичне употребе покварени, у случају када се државним касама, поштом, или другим жив начин на штету сопственика за знак, да више не могу циркулисати.

Члан 20.
Црногорски златни, сребрни, никлени и бронзани новци примаће се на свима државним и јавним касама при плаћањима по пуној номиналној вриједности, и то златни и сребрни новци у неограниченој количини, а никлени и бронзани до 10 перпера укупно у једноме плаћању.

За приватни саобраћај утврђује се, да нико није обавезан, да при једноме плаћању прими више од 300 перпера у сребрном и 10 перпера у никленом и бронзаном новцу (до 7 перпера никла, до 2 перпера бронзаног новца по 2 паре и 1 перпер по 1 пару) Ово важи и за исплате, које се врше на државним и другим јавним касама.

Одредбе овога члана не односе се на пробушене, на вјештачки или насилним начином оштећене, као фалсификоване новчане комаде.

Члан 21.
Фалсификовање новца казни се по Кривичном Законику.

Лажни новци кад се појаве на државним или јавним касама, одузимаће се од сопственика без икакве накнаде и слати Главној Државној Благајни, како би се са одговорним лицима поступило по одредбама Кривичног Закона.

Члан 22.
Златни и сребрни новци других држава, који су сковани по овом истом систему у погледу новчане јединице, по коме су исковани или се имају исковати црногорски државни новци, примаће се на црногорским државним касама и у јавном саобраћају само у колико државе, које су те новце ковале, на својим касама буду примале црногорске златне и сребрне новце.

Ово ће се нарочитим уговором уредити, а док то не буде, одредиће се указом Краља Господара на приједлог Министра Финансија и по саслушању Министарског Савјета, које ће се од ових врста новаца и по којој вриједности примати на државним благајнама.

Члан 23.
За остале златне стране новце, који нијесу сковани по новчаном систему, који

је усвојен овим законом, а који циркулишу у Црној Гори, одређиваће се од времена на вријеме указом Краља Господара на приједлог Министра Финансија и по саслушању Министарског Савјета, како ће се и у колико примити.

Сребрни новци, као и у опште ситнији никлени и бронзани новци другог система неће се никако примати на црногорским државним благајнама, нити пак смију у домаћем саобраћају као новац циркулисати.

Члан 24.
Сваки црногорски грађанин дужан је, да прима стране новце онако, како их и у колико буду примаје државне касе. Исто тако свакоме је слободно, да по погодби прима ове новце и по већој цијени, него што их државне касе примају.

Члан 25.
Сви државни рачуни имају се водити у перперима и параме.
Тако исто и сви приватни заводи, трговци, занатлије, привредници и т. д. дужни су водити своје рачунске књиге по новчаном систему, који је усвојен овим законом.

Члан 26.
Правилник за извршење овога закона прописаће Министар Финансија.

Члан 27.
Поред раније искованог новца, и то:
Златног:
300 ком. по 100 пер. = 30.000 пер.
30.000 " " 20 " = 600.000 "
40.000 " " 10 " = 400.000 "
Свега 1,030.000 "

Сребрног:
60.000 ком. по 5 пер. = 300.000 пер.
300.000 " " 2 " = 600.000 "
500.000 " " 1 " = 500.000 "
Свега 1,400.000 "

Никленог:
1,000.000 ком. по 20 пер. = 200.000 пер.
1,000.000 " " 10 " = 100.000 "
Свега 300.000 "

Бронзаног:
850.000 " " 2 " = 17.000 "
200.000 " " 1 " = 2.000 "
Свега 19.000 "

— овлашћује се Министар Финансија, да може исковати и пустити у течај још и следећу количину јубиларног златног новца:

500 ком. по 100 пер. = 50.000 пер.
30.000 " " 20 пер. = 600.000 "
35.000 " " 10 пер. = 350.000 "
Свега перп. 1,000.000

Овај јубиларни новац разликује се од осталог златног новца тијем, што се око главе Владаоачеве налази вијенац од лаворовог лишћа, а мјесто лаворове границе испод Владаоачевог лика написане су године „1860—1910“.

Члан 28.
За ковање црногорских новаца Влада може закључити уговоре са предузимачима или ковницама под условом, да новци буду сковани у облику и по систему, који су овим законом одређени.

Члан 29.
Сви црногорци државни сковани новци уписују се у примање оне рачунске године, у којој их државна благајна прими. Од овога примања одбијају се и урачунавају — као ванредни расход — сви издаци око тих државнијех новаца, а претијек преко тога уноси се — као ванредни приход — у државну благајну.

Члан 30.
Министар Финансија дужан је поднјети Народној Скупштини тачан рачун о свијем скованим црногорским новцима.
У овом рачуну изложиће се појединице сви трошкови, који се око тих новаца учине, као и приходи од истих.

Члан 31.
Кад овај закон ступи у живот, утврдиће се нов течај за стране новце у Црној Гори, а тада престају важити све раније тарифе вриједности новца, као и све у-

редбе, наредбе и расписи, који би овоме закону били противни.

Члан 32.

Овај закон ступа на снагу, кад га Краљ Господар потврди, а обавезну силу добија тридесети дан по обнародовању у службеном листу.

Препоручујемо Нашем Министру Финансија и Грађевина, да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима пак заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покорavaju.

Цетиње, 4 децембра 1910. год.

НИКОЛА с. р.

(М. П.)

Видно и ставио државни печат:

Чувар државног печата,

Заступник Министра Правде,

Предсједник Министарског Савјета,

Министар Иностраних Дјела,

Д-р Л. Томановић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,

Министар Иностраних Дјела,

Заступник Министра Правде,

Д-р Л. Томановић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

М. Ђукановић с. р.

Министар Војни,

Бригадир И. Ђуrowић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Ф. Јерговић с. р.

Министар

Просвјете и Црквених Послова

П. Вучковић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела ријешили смо и рјешавамо: да се д-р Светозару Гргићу, контрактуалном физикусу са сједиштем у Улцињу, на основу чл. 21. закона о чиновницима грађанског реда уважи оставка, коју је поднио на државну службу.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. новембра 1910. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

М. Ђукановић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за физикуса са сједиштем у Улцињу Д-р Јосифа Перу, досадашњег физикуса са сједиштем на Виру, са годишњом платом од (3600) три хиљаде и шест стотина перпера, по потреби службе.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 25. новембра 1910. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

М. Ђукановић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног ријешили смо и рјешавамо:

да се артиљеријском поручику Милутину Вукотићу уважи оставка, коју је поднио на државну службу.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 2. децембра 1910. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,

Бригадир И. Ђуrowић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Његово Величанство Краљ Господар учинио је јучер у јутро на свом аутомобилу излет до Крушевца, па се синоћ опет повратио на Цетиње.

— Његово Краљ. Височанство Књаз Мирко допутовао је са Крушевца.

— На дан крсног имена Св. Андрије Првозваног, овдашњи посланик Краљевине Србије, по наређењу Његовог Величанства Краља Петра I држао је у манастирској цркви парастос, блаженопочившој Књагињи Зорки, на којему је чи-

нодјејствовао Високопреосвештени г. Митрополит Митрофан са мјесним свештенством, — у присуству Њ. Њ. Кр. Кр. В. В. Књаза Петра и Књагињице Ксеније, г. и г-ђе Петковић и државних и дворских великодостојника.

— Данас, поводом рођен-дана Њ. Кр. Височанства престолонашљедника Краљевића Александра од Србије, држато је у дворској капели благодарење, које је одслужио Високопреосвештени г. Митрополит Митрофан уз асистенцију мјесног свештенства. Благодарeњу су присуствовали Њихова Величанства Краљ Господар и Краљица Милена, Њ. Њ. Кр. Кр. В. В. Књаз Мирко, Књаз Петар и Књагињица Ксенија, посланик г. Петковић са госпођом, министар предсједник г. Др. Л. Томановић и дворско особље.

— Између делегата наше Владе, г. г. Л. Мијушковића и Ф. Јерговића с једне стране, и Њ. Пр. г. барона Гисла од Гислингена, делегата аустро-угарске Владе с друге стране, који су водили преговоре ради трговинског уговора, дошло је до споразума и уговор је потписан прошле седмице, само су остале још неке формалности да се изврше.

— Мјешовита црног.-турска комисија, која је састављена од г. г. бригадира сердара Ј. Вукотића, нашег консула у Скадру Д. Греговића и ком. Ј. Јовановића с једне, и Њ. Пр. Бедри-паше, скадарског валије и Азис бега, цар. отом. пограничног комесара на страни Берана, с друге стране, већ од неколико дана води преговоре односно споразума како ће се отпочети радови у погледу уређења разних пограничних питања.

У ту сврху наши комесари одишли су прошле недјеље у Скадар, а синоћ су отомански комесари стигли на Цетиње, да наставе преговоре.

— Г. пуковник Потапов, царско-руски војни аташе на Цетињу, отпутовао је прошле седмице у Петроград.

ЗАПИСНИК III РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ
КРАЉ. ЦРНОГОРСКЕ НАР. СКУПШТИНЕ
држане 27. новембра 1910. г.

Предсједавао предсједник

М. Дожић

Секретар

Душан Петровић

Присутни су били министри: г. г. Др. Л. Томановић, Ф. Јерговић и И. Ђуrowић. Предсједник Мило Дожић, отворио је III. редовну сједницу у 9½ сати прије подне.

Прочитан је и без примједбе примљен записник II. редовне сједнице.

Прочитане су у изводу и упућене надлежном одбору молбе и жалбе: Арса Н. Вујадиновића с друштвом с Момча, Алексе П. Чукића с Андријевице, Милића Т. Савића из истог мјеста, Нова Ј. Мартиновића из Бара Краљских, Кика Ракочевића из Таре, Ника В. Милошевића из Бара, Загорке В. Кршикапе из Ускока, Рада Д. Радуловића с Цетиња, Оташа Р. Радоњића из Куча, Јована Слијепчевића с друштвом из Никшића, Марије Јунг с Цетиња, Милована Б. Брајовића с Данилова Града, Шћена Кокоља из Никшића, Глигора Сп. Војводића из Горње Мораче, Николе Кујачића с Вилуса, Обрена М. Ковачевића с друштвом с Грахова, Шпира Томановића с Цетиња, Гаврила Крстића из Никшића, Блажа Вучковића из Улциња, Медуне П. Шушовића с Копиља, Луке Вукмировића из Лијеве Ријеке, Саве И. Стевановића из Никшића, Марије И. Костића с Цетиња и Марка Ждера с другом из Подгорице.

Прочитана је у цјелини брзојавна молба Ђура Вучинића с друштвом из Спужа за установљење обласног мјеста у спушкој бригади.

Прочитан је акт заступника Министра правде, предсједника Министарства г. др. Томановића, којим повлачи раније поднесени законски приједлог о измјени у закону о устројству судова, а затим је прочитан указ Њ. В. Краља Господара, којим се овлашћује г. Министар правде, да поднесе Народној Скупштини на рјешење законски приједлог о измјени у закону о устројству судова. Читање указа саслушано је стојећи и попраћено са бурним: Живио!

М. Мијушковић држи, да, и ако је до сада практиковано, да се поднесени законски пројекти повлаче испред Народне Скупштине једним обичним актом Министровим, да је таква пракса погрешна, јер као год што један министар у име Владачево подноси законски приједлог, исто тако по јавном уставном праву министар је дужан, кад такав приједлог законски повлачи, да га повуче указом Владачевим, а и иначе је таква пракса незгодна, пошто Народна Скупштина нема гаранције да је и Круна на такву министрову одлуку пристала.

Предсједник Мило Дожић, предочава прописе чл. 88. пословника скупштинског, као и чл. 87. Устава земаљског, који Краљ. Влади дају право, да може натраг повући извјесан законски приједлог све до коначне одлуке Скупштинске, а затим указује на већ усвојену такву праксу, напомињући, да обавезно тумачење извјеснијех закона припада Народној Скупштини сагласно чл. 73. Устава земаљског, те да с тога не може сада ни бити дебате по овом питању.

Заступник Министра правде, предсједник Министарског Савјета др. Лазо Томановић сматра, да то, што је мало прије прочитан указ, којим Круна одобрила, да се поднесе други пројект закона о измјенама у Закону о устројству судова, већ утврђује, да је Круна одобрила, да се онај први пројект повуче и да се у другом облику поднесе.

М. Мијушковић, не пориче тачност у наводима заст. Министра правде, да је Круна пристала на повлачење првога, указом за овај други, али налази, да је требало у указу рећи, да се први приједлог повлачи и новим замјенива.

С. Вулетих тврди, да је овдје погажена формална страна закона, јер један акт извршне власти законодавног карактера нема вриједности док се с њим не сагласи. Надалац као шеф извршне власти и један дио законодавне власти, — исто онако, као што ни Скупштинско рјешење закона нема вриједности без санкције Владачеве.

Иза тога је прочитана молба Марије удове Дамјана Мариновића с Цетиња, којом тражи цијелу мужевљеву плату на име пензије; коју је молбу узео за свој приједлог народни посланик др. М. Радловић.

Прочитана је молба Јована Т. Сворцана из Никшића, којом тражи плату свога пок. оца, а коју је молбу узео за свој приједлог народни посланик О. Риез.

Прочитана је жалба Марка и Крста Крунића из Никшића због оскудице соли, коју је узео за свој приједлог народни посланик Р. Јокановић.

М. Николућ је за то да се молба Крунића због соли не упућује одбору, но да се преда г. Министру финансија како би се надлежни постарали за благовремено снабдијевање сољу.

Предсједник Мило Дожић напомиње, да молба мора проћи кроз одбор Скупштински, ако Скупштина друкчије не ријеш.

Прочитана је молба Милуше, удове пона Драгише Поповића из Старе Србије, којом тражи мужевљеву пензију, а коју је узео за свој приједлог народни посланик А. Поповић.

Најпослије прочитана је молба командира Гала Лекочевића с друштвом из Затријенча, којом траже, да им држава о свом трошку огради школу, а коју је узео за свој приједлог посланик Ж. Драговић.

Затим су прочитане молбе за осуства народних посланика: Муфтије Хилми, Асана Андрића и Јусуфа Ресулбеговића, које им је Скупштина одобрила.

Сједница је закључена у 10½ сати пр. подне, а идућа ће се накнадно заказати.

Секретар,

Д. Петровић.

Предсједник,

Мило Дожић.

ЗАПИСНИК IV РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ
КРАЉ. ЦРНОГОРСКЕ НАР. СКУПШТИНЕ
држане 29. новембра 1910. г.

Предсједавао предсједник

М. Дожић

Секретар

С. Драговић

Присутни су били министри: г. г. др. Л. Томановић, М. Ђукановић и Ф. Јерговић. Предсједник Мило Дожић отворио је сједницу у 3½ сата послје подне.

Прочитан је и без примједбе примљен записник прошле сједнице.

Прочитане су у изводу и упућене надлежном одбору молбе и жалбе: Коруне Р. Шкулетића с Церова, пона Петра Мијановића с друштвом с Трњина, учитеља Ђока Ђурановића из Мартинића, командира Бећа Влаховића с друштвом из Колашина, Драгише Новаковића из Липова, Јованке Ђ. Лабана из Ђулића, Сава М. Војводића из Глухог Дола, Алексе М. Лабана с Андријевице, Милета Р. Булатовића из Колашина, Ђурана С. Перовића с другом из Брезовика, одбора

школе брезовачке из Брезовика, Тане Михаиловићке из Никшића, Окице Илића из Доње Мораче, Иване Ш. Никчевића са Стубице и Душана Иличковића с Цетиња.

Прочитан је и потпомогнут од 10 посланика приједлог народних посланика Сава Вулетиха и Крста Поповића за измјену чл. 2. закона о административној подјели државе од 12. фебруара 1910. г.

Прочитане су молбе узете за приједлоге од народних посланика, и то: оф. Радована М. Влаховића из Колашина, коју је узео за свој приједлог Станко Булатовић; Јована П. Пешића, учитеља с Данилова Града, коју је узео за свој приједлог Раде Радовић; Јова Ј. Бајовића из Жупе Никшићске, коју је узео за свој приједлог народни посланик Милисав Николић; Риста Бакоча из Поља, коју је узео за свој приједлог народни посланик Ристо Бошковић; школског одбора с Матешева, коју је узео за свој приједлог посланик Крсто Томовић.

Прочитани приједлози упућени су Скупштинским одсјецима за надлежне одборе на проучавање.

Прочитана је интерпелација народних посланика: Павла Вујисића, Зарије Вукчевића, Саве Драговића и Алексе Поповића, упућена на г. министра унутрашњих дјела односно афере зубног љекара Димбовића, — шефа полиције Вешовића и других у Колашину, због покушаја подметања кривике извјесним лицима за велеиздају.

Прочитана интерпелација упућена је на одговор г. министру унутрашњих дјела.

Предсједник Мило Дожић је предложио, а Скупштина примила, да идућа сједница, која ће бити сјутра у 2 сата послје подне, буде са дневним редом: претрес у начелу и у појединостима пројекта закона о државном новцу.

Сједница је закључена у 4 сата послје подне.

Секретар,
С. Драговић.

Предсједник,
Мило Дожић.

Поводом чланка под насловом „Црна Гора и Анексија“, који је министријална „Самоуправа“ саопштила из „Journal des Debats“ без икакве опаске; а пошто се тај чланак позива на „Црвену Књигу“ грофа Ерентала, ми смо ту књигу добили, и ево што се у њој налази по том предмету.

Кад је барон Кун саопштио грофу Еренталу текст ноте црногорске владе од 8. октобра, упућене његовим представницима велесила потписница Берлинског уговора, у којој се означаје анексија као самовољна повреда Берлинског уговора и објављује еманипација Црне Горе од XIX чланка Бер. уговора, ако та повреда буде одобрена, гроф Ерентал му наређује, да ту ноту поврати са усменом мотивацијом да аустроугарска влада „не може признати Књажевској влади право, да дипломатским путем заузимље положај према нама односно анексије Босне и Херцеговине“.

У депеши од 6 новембра, којом гроф Ерентал истиче великим силама ратне припреме Краљевине Србије, стоји: „Савим исте ратне мјере, које у очи падају, предузете су у Црној Гори“.

У депеши од 9 новембра гроф Бертолд, аустроугарски посланик у Петрограду, умирује грофа Ерентала „да ће царска влада улагати све своје напоре с највећом постојаношћу противу ратоборног духа Књажевине“.

Својом депешом од 5. марта барон Кун јавља грофу Еренталу, да је руски отпавник послова јучер отпутовао на Ријеку „да саопшти Књазу руске кораке учињене у Биограду. На исти начин је италијански посланик јучер Књазу до знања ставио, какве је савјете италијанска влада упутила у Биоград, и уз то изразио му наду, да ће се и Црна Гора по њима владати.“

Барон Кун доставља грофу Еренталу 10. марта са Цетиња, да му је царско-руски отпавник послова потврдио, да је Књажевска влада одговорила на његове кораке нотом, у којој између осталог изјављује, „да Књажевска влада, која не може признати законитост анексије Босне и Херцеговине, заштити српских интереса повјерава правдољубљу Сила. При закључку ноте, Књажевска влада, односно рјешења Сила, своју одлуку ресервише, позивљући се на Манифест од 24. септембра (8. октобра), у коме је Књаз Никола своме народу објавио, да ће се Црна Гора, у случају ако Силе одобре анексију, сматрати ослобођеном од свих терета

и ограничења, која јој је XXIX чланак Берлинског трактата наметнуо.“

У депеши од 18. марта грофа Ерентала грофу Литцову, изражава се потпуно сагласје са г. Титоном односно изјаве, коју Србија има дати, као и односно такава, које кабинети имају узети на знање (Протокол цариградски, споразум турско-бугарски и регистрације модификација чл. XXIX. Бер. Уговора), опажа: „што се тиче треће тачке, разумије се не могу се модифицирати него само она наређења чл. XXIX, која ограничавају суверенска права Црне Горе према Аустро-угарској монархији; остала наређења овога чланка, која се односе на Турску остају изван питања; а такођер неће бити питање ни о земљишту Барском ни о Спичанском, земљишта уступљена од стране Турске, једно Црној Гори, друго Аустро-Угарској. Исто се тако разумије, да Монархија себи ресервира да преговара непосредно са Књажевином о питању грађења железнице преко земљишта Црне Горе. Не треба ни говорити, да наше добро расположење у корист Црне Горе односно модификације чланка XXIX зависе од потпуне промјене држања Књаза Николе према Монархији; у осталом ја сам расположен да наставим односно чл. XXIX измјену мисли са г. Титоном“.

У депеши од 21. марта, коју је гроф Ерентал упутио грофу Литцову, између осталог стоји: „што се тиче Црне Горе, Књаз Никола је био јасно обавијештен првих дана октобра као опет и ту скоро, да бисмо ми били готови, кад би Књажевина своје држање према Босни и Херцеговини промијенила и повратила се на коректне и пријатељске односе, интересима Књажевине, које ми потпуно схваћамо, изаћи у сусрет. Ипак се Књазу како поводом анексије, тако и при разговорима, које је барон Кун ту скоро са Њ. Кр. Височанством имао, није оставила никаква сумња о томе, да је потпуно искључена територијална компензација Црне Горе“.

Депеша барона Куна грофу Еренталу од 22. марта гласи: „Мој италијански колега саопштио ми је, да је Књаз Никола њему као и другим колегама, дао знати, односно намеравање мобилизације шест батаљона и њиховог концентрирања на приморје, да је издата наредба, да се обустави. Само је мобилизирано неколико чета и упућено у приморје, да становништво умире“.

Депеша грофа Ерентала грофу Литцову у Рим од 26 марта гласи: „Молим В. Е. да рече г. Титону, да сам ја готов, у смислу мојих преговора са италијанским кабинетом односно чл. XXIX, на његов пристанак укидања чл. XXV, у одговор нотом дати жељена увјеравања, да ми пристајемо на укидање наређења, која ограничавају Суверенство Црне Горе у нашу корист. Нека извољи В. Е. дотични нацрт ноте у овоме смислу са г. министром споразумно саставити и мени на коначно ријешење послати“.

Депеша грофа Ерентала грофу Менсдорфу у Лондон од 26 марта гласи: „Односно модификација чланка XXIX, које ми допуштамо, стојим са г. Титонијем у измјени мисли, која ће у најкраћем времену довести до задовољавајућих резултата“.

Нацрт ноте, коју је гроф Литцов имао предати г. Титону, гласи: „Достављајући пристанак италијанске владе на саопштење ц. к. владе односно укидања чл. XXV Берлинског Уговора, Ви сте ми изјавили жељу да примите писмену потврду изјава, које је ц. к. влада претходно учинила односно модификација чланка XXIX истог уговора. По инструкцијама, које сам добио, част ми је ставити Вам до знања, да је ц. к. влада расположена да пристане на укидање наређења чланка споменутог у алинејама 5, 7, 8, 9, 10, 11, које обухватају ограничења суверенских права Црне Горе, када на ово пристану све силе потписнице Берлинског Уговора. Алинеја 6 истог чланка има бити овако измијењена: „Барска лука има сачувати карактер луке трговинске: неће се моћи тамо подићи грађевине, које би је претвориле у ратну луку“.

Гроф Ерентал одобравајући овај нацрт, депешом од 28. марта упућеном грофу

Литцову надоставља: „Пристајући са задовољством на постигнути споразум са италијанском владом односно укидања чланка XXV и односно модификације чланка XXIX, ја констатирам, да се избјегне сваки неспоразум, да предаји ноте, коју ће В. Е. упутити г. Титону односно чланка XXIX, имала би предходити наша demande en regle односно укидања чланка XXV, као и приставање италијанске владе на укидање чланка XXV, који се пристанак спомиње у првој алинеји нацрта ноте коју је исти г. Титони састављао“.

Гроф Ерентал упућује исти дан депешу грофу Менсдорфу у Лондон, коју завршује: „Изјаве Сир. Кертвригта о постигнутоме споразуму са правим задовољством примио сам и односно чланка XXIX поновио му увјеравања, која сам г. Титону већ дао; к томе сам надоставио, да дотични споразум са италијанском владом још потребује само формално окончање. Али наравно да је претпоставка мога попуштања у овој тачки, повратак Црне Горе на коректно пријатељско држање према нама“.

Књаз Урусов, руски посланик у Бечу, управо је грофу Еренталу ноту од 21. марта (3. априла), по наредби своје владе „да царска влада обећаваши свој пристанак на укидање чланка XXV Берлинског уговора, измјеном нота, да сматра потребитим и праведљивим, да се поступи истим путем и укидањем оних наређења чланка XXIX истог трактата, која садржавају ограничења суверенских права Црне Горе. Царска влада дакле има част да предложи аустријској влади, да даде формалне пристанке на укидање алинеја 5, 6, 7, 8, 9, 20 и 11 чланка XXIX Бер. Уговора“.

Барон Кун, депешом од 6. априла, доставља грофу Еренталу ноту Књажевске владе, којом му доставља копију ноте, исти дан управљене изванредном посланику и опуномоћеном министру Италије на Цетињу, у одговор на његово саопштење. Та нота Црногорске владе завршује овим ријечима:

„Сматрајући укидања учињена у чланку XXIX Берлинског Уговора задовољавајућа за заинтересиране странке, и пошто је Црна Гора готова да се саобрази одлуци, коју ће узети Силе односно XXV чланка истог уговора, Књажевска влада се нада, да већ ништа не прјечава развијање и утврђење добрих односа између Монархије и Књажевине“.

У поменутом одговору Књажевске владе на саопштење италијанског изванредног посланика и опуномоћеног министра на Цетињу, да „Бар мора задржати карактер трговински те да се тамо неће моћи подизати грађевине, које би га претвориле у ратну луку“, који је одговор такођер у Црвеној Књизи објављен, Књажевска се влада изразила овако: „Пошто је Бар главни излазак Црне Горе и глава њене железнице, Књажевска влада, колико из разлога развијања ове луке, толико да даде заинтересираним јемство својих мирољубивих осјећаја, добровољно изјављује још од данас да ће Бар задржати карактер трговинске луке, што ће обезбједити њено слободно развијање од неприлика, којима су често изложене ратне луке“.

Добра воља, коју је Аустроугарска показала, одустајући од права, која су јој била дата чл. XXIX Бер. Уговора, улијева Црној Гори повјерење у односе пријатељске и доброг сусједства, које је готова поддржавати од сад унапријед са владом аустријском. У име Књажевске владе имам част молити вас да изволите изразити краљевској влади Италије најживљу захвалност на њеној улози у овом питању и ја је молим да буде тумачистих осјећаја код Сила, које су извољеле одобрити ослобођење Црне Горе од ограничења, која су јој до сад била наметнута. Увјерена о пријатељским осјећајима, која одушевљавају Силе према Црној Гори, Књажевска влада је готова, да се саобрази одлуци, коју ће оне донијети односно чл. XXV Бер. Уговора“.

Гроф Ерентал, депешом од 7. априла, упућује барона Куна, да одговори на горњу ноту Књажевске владе „да ц. к. влада узимље на знање изјаву Књ. владе односно држања према сусједној монархији и да је срећна, у овим условима,

што може сматрати успостављене односе доброга сусједства између Аустро-Угарске и Црне Горе. Што се тиче модификација чланка XXIX. Берлинског Уговора, Књажевској влади је познато, да се Аустро-Угарска прошле јесени, изјавила у начелу расположена да пристане. Ц. К. влада радује се што јој потоње саопштење В. Е. допуштаје, да оствари своје намјере и да приступи модификацијама реченог чланка у споразуму са осталим Силама потписницама Берлинског Уговора“.

Италијански посланик у Бечу, Дука Аварна, управља Грофу Еренталу ноту од 11. априла, којом на питање да ли краљевска италијанска влада пристаје на укидање чланка XXV Бер. Уговора, одговара да пристаје, те у исто доба изјављује жељу да овим поводом даде потврду својих претходних изјава односно модификација, које се имају увести у чл. XXIX реченог уговора.

Гроф Литцов депешом од 13. априла јавља грофу Еренталу да је тај дан предао г. Титону ноту, која се односи на модификацију чл. XXIX.

Гроф Етентал нотом од 14 априла, управљеном посланицима у Лондону, Паризу, Берлину и Петрограду, извјештава их: „Тек ми дође формални пристанак свих сила потписница на укидање XXV чланка — до сада сам примио само од Њемачке и Италије — ја ћу одма вас овластити, да тамошњу владу извјестите о модификацијама у XXIX чланку, учињеним споразумно од владе бечке и римске, које су у јадранским питањима особито заинтересирани, и замолити да ми одговори, да ли на ове модификације пристаје“.

Иза овога слиједили су тражени пристанци Сила на укидање XXV чланка и модификације XXIX. Само је Инглеска влада изјавила, да не би ништа имала да примијети односно алинеје, ако Аустро-угарска влада буде задовољна са дотичном изјавом црногорске владе. А руска влада је предложила односно ове 6 алинеје: „ако бечка влада хоће да даде свом предлогу односно 6 алинеје карактер стимулације формалне и интернационалне, требало би му дати облик трактата, који модифицира Берлински трактат, и да буде потписан од стране опуномоћеника Сила, које су учествовале у овом трактату, као што је било и учињено 1871 за измјену XI, XIII и XIV чланка Париског трактата“. Дочим је француска влада изјавила односно исте алинеје, да јој се чини, да ће изјава црногорске владе односно исте алинеје бити довољна, као што мисли и влада бечка.

Гроф Ерентал депешом од 22 маја саопштио је својим посланицима у Лондону, Петрограду, Паризу и Берлину, да је црногорска влада изјавила са своје стране, потом упућеном преставнику Италије на Цетињу, садржину које је саопштила и представницима осталих Сила потписница Бер. Уговора, да ће сачувати карактер луке трговинске.

У ноти упућеној свом посланику у Риму, гроф Ерентал га упућује да преда ноту г. Титону, која овако завршује: „као што ће В. Е. увијети из ових прилога, Силе потписнице Бер. Уговора пристају на укидање алинеје 5—11 чл. XXIX. Што се тиче резерва односно алинеје 6 реченог чланка, ц. к. влада, на основу споразума који постоји са римском владом у овом питању, држи да се може задовољити с изјавом Књаж. владе црногорске односно барске луке, коју су силе узеле на знање“.

Гроф Литцов депешом од 25. маја јавља грофу Еренталу, да му је г. Титони, примивши на знање ноту саопштену му односно чланка XXIX, изјавио да сматра тим ствар ријешену.

Сада остављамо јавности да суди, имали у „Црвеној Књизи“ и трага каквој алузији „на предходни споразум Аустро-угарске са Црном Гором“, а камо ли „врло јавних алузија“, као што се измишља у чланку, који је „Самоуправа“ прихватила без икакве примједбе.

Оборивши ту одвратну измишљотину самом „Црвеном Књигом“, дала нам се прилика, да у исто доба покажемо на који се начин Црна Гора ослободила о-

граничења њених суверенских права, која јој је био наметнуо чл. XXIX Берлинског Уговора.

А „Самоуправа“ боље би учинила да не дира оне задане списке ране покрећући питање како је ко радио у оној судбоносној кризи; јер кад би се све тачно на јавност изнијело, она се не би имала чим похвалити, а бисмо ли ми, нека говоре дјела.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

† **Др. Лаза Костић.** Прошлијех дана преминуо је у Бечу, камо је отишао био да потражи лијека, Д-р. Лаза Костић, признати српски pjesник и књижевник, који је за вријеме херцеговачког устанка био пришао у Црну Гору и боравио међу нама дуго времена, те је био и уредник овога листа.

Лаза Костић родио се на Три Јерарха 1841. год. у Ковиљу у Бачкој. Отац му је био капетан у аустријској војсци. Лаза је у Панчеву почео учити реалку, но пошље је прешао на новосадску српску гимназију, гдје је свршио ниже разреде, а горњу гимназију свршио је у Будимпешти и онда је положио испит зрелости. Права је такође учио у Будимпешти а свршио их је године 1864. Године 1866. буде промовисан за доктора права и исте године буде изабран за скулпента-професора у новосадској српској гимназији, гдје је, предајући српски и немачки језик, остао само једну школску годину. Године 1867. био је на ентографској изложби у Москви. Од 1869. до 1872. био је у новосадском магистрату председник варошког суда. Од 1869.—1875. заступао је тителски срез на српским народно-црквеним саборима. Посље је прешао у Србију и онамо је у Биограду три године уређивао орган либералне странке „Српску Независност“, а за тим дошао у Црну Гору.

Свој књижевни рад Костић је почео још као јак 1858 године у пештанској „Преодници“. Збирке његових pjesама изишле су 1873 и 1875 године, а целокупне издање изишло је 1908 године у Новом Саду као 27, 28 и 29 књига Матице Српске. Његове драме „Пера Сегдинац“ и „Максим Црнојевић“ најбоља су драмска дјела нашега романтизма и још и до данас су се одржале на репертоару као и његови преводи из Шекспира „Ромео и Јулија“, „Цар Лир“, „Хамлет“ и Ричард III“ Сем тога писао је различите чланке и расправе од којих су познатије „Основи љепоте у свијету“ (1880), Основно начело (1884) и „Народно Глумовање“ (1893), затим новеле, позоришне и књижевне критике.

У политици је узимао такође видна учешћа особите за вријеме омладинског покрета.

Као човек био је ванредно добра срца. Он се ни на кога није знао наљутити.

Ко је год на његова врата закуцао за какву помоћ, тога је помогао. Својим духом уздигао се високо, те је уживао добар углед у српском народу.

Слава му и вјечан спомен.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Одликовања. Њег. Величанство Краљ Господар благоизволио је одликовати официра Милоша С. Тодоровића V. степеном Данилова ордена.

† **Драго Поповић.** Прекјучер је преминуо на Цетињу иза кратког боловања Драго (Филип) Поповић био је финијер нар. војске. Покојник је био честит, скроман и омиљен међу својим пријатељима, што се показало при јучерашњем спроводу, кад су његови смртни остаци сахрањени уз многобројно саучешће грађанства из мјеста и околине.

Лака му земља!

Улог за члана добротвора у мјесто посмртног вијенца. На мисао, да се ранопреминули пок. Драго — Филип — В. Поповић упише за члана добротвора „Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“ другови и поштоваоци покојникова, у мјесто полагања посмртног вијенца, скупили су између себе *перјер* 339 и покојника уписали за члана добротвора поменутог Друштва с улогом од *перјер* 150; за члана добротвора Радничког Друштва, с улогом од *перјер* 100 и за члана утемељача Пјевачког Друштва „Његош“, с улогом од *перјер* 50.

Претијек од перп. 39 уступљен је „Друштву за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“, за чији је добротворски улог и отпочето скупљање.

† **Вучина С. Ђурашковић.** — Пишу нам из Подгорице.

Крајем прошлог мјесеца преминуо је у Подгорици послје дуге и тешке болијесте Вучина С. Ђурашковић у 80 години свога живота.

Пок. Вучина рођен је на Цеклину око 1830 године, своје млађинско доба про-

вео је међу својим рођацима у Оџевићима код Црнојевића Ријеке. Учествовао је у многим окршајима наших последњих ратова са турском царвином, у којима се увијек показивао храбар, те његове прси красијаху многи ратнички ордени. Као грађанин био је примјеран и лијепо одан Домовини и Династији.

Још док се кроза зетску равницу гдје и гдје разлијегаше прасак пушака, још док се дизаху густе облаци са згаришта понаљених кула и џамија, још док не бијашу многи турци напустили своја огњишта и Њемањића Зету, покојни Вучина, до изјављеног жељи са Највишег мјеста, похитао је са своја три врједна брата Илијом, Јованом и Маркишом, и остао на мртвој стражи у Зети, населивши се на великом спахијском имању Јусуф аге од Шушуње, десетара зетског, које је најзад откупом било пријешло у његову својину.

Некако одмах иза доласка његова у Зети умру му сва три брата од којих не остаде мушка порода. А натраг 10—12 година разори се и последња нада његова умре му непрежаљеном смрћу његов једини син Сава, којег бјеше васпитао у духу врлог војника крајишника.

Његова последња воља била је, да се сахрани код своје браће у Голубовцима, гдје је за себе и своје помрле још за живота подигао лијепу спомен плочу. Био је прави хришћанин и у своме завјештају, оставио је црквама у своме родном мјесту Цекину по неки мали прилог а цркви у Голубовце и приход и налог својој супрузи, да купи звоно у вриједности до 400 круна Његове смртне остатке од куће до „Побрежја“ гдје је одржато опјело, испратило је многобројно угледно грађанство Подгорице што је за похвалу, а путем сријетале га велике гомиле покајница са Шушуње Горичана и Голубоваца братски га ожалили и до вјечне куће допратили. Лака му српска земља.

Исправка. У списку приложника општине Војинићке, капетаније Чевско-Бјеличке, за помоћ имигрантима из Старе Србије и Скандерије, донешеном у 50. броју овога листа, у 3. реду истога одозго стоји: Саво М. Ђукановић приложио перп. 2—, а треба да стоји перп. 3—. И у 9. реду истога одозго стоји: Ђуро Г. Ђукановић приложио перп. 5—, а треба да стоји перп. 4—, што се овим исправља.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч, 29. новембра. Влада је предала оставку, коју је цар примио, с тим да отправља послове док се образује нова влада.

Беч, 30. новембра. Министар предсједник Бинерт поднио је оставку кабинета услед држања пољског клуба, који није давао гаранције да би влада могла имати већину да посвршава важније послове.

Рио де Жанеиро, 30. новембра. Услед вјести о побуни, проглашено је опасно стање.

Атина, 30. новембра. Приликом избора за народну скупштину Веницелос је добио већину.

Петроград, 30. новембра. Социјалисти и радничка група поднијели су хитну интерпелацију у погледу тјелесне казне против политичких криваца који су затворени у Вологди, што је проузроковало да су многи извршили самоубиство.

Солун, 1. децембра. Према вјестима из Куманова, познати шеф бугарске чете Апостол и његов пратиоц Вангел, који су се налазили скривени у околини Куманова убијени су од стране војника.

Беч, 2. децембра. Парламенат је усвојио продужење привременог пословника до свршетка 1911. год.

Цариград, 2. децембра. У вилаету Битлис била је битка између војске и Курда, који су се одупрли новачењу. Осам је војника убијено.

Париз, 3. децембра. Пишон је примио Извољског, те су имали дуги пријатељски разговор.

Лондон, 3. децембра. Сасонов ће посјетити на прољеће Лондон и Париз.

Петроград, 3. децембра. Појавио се један случај колере у Баку, а један у Батуму.

Цариград, 4. децембра. Колера се поново шири. Јуче је било 29 случајева, од којих су 28 смртних.

Списак странаца приспјелих на Цетиње од 20. до 30. новембра 1910. год.

Гранд Хотел: Стево Марковић, тргов. путник из Беча; Момчило Радовановић, стенограф из Биограда; Мориц Куделка, прив. из Беча; Антон Унић, тргов. из Земуна; К. Хослуби, инспектор из Моровица; Јован Јовановић, тргов. из Задра; Л. Шадеис, ингл. вице-консул из Дубровника; Шпиро Драгомановић, тргов. из Скадра.

Хотел Рајнвајн: Вацлав Бик, тргов. из Прага; Филип Хрнек, тргов. из Беча; Хуго Шлехан, тргов. из Беча; Ана Холц, прив. из Котора; Исидор Суђић, тргов. из Дубровника; Оскар Кос, ђак из Граца; Н. Витек, чинов. банке из Прага; М. Ферчевић, тргов. из Сомбора; Карло Фијгел, (с госпоњом) приват. из Беча; Ђ. Бентили, тргов. из Трста.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Позивају се она г. г. претплатници „Гласа Црногорца“ којима истиче претплата 1-ог јануара 1911. год., да на вријеме обнове претплату, како не би било прекидања у пошиљци листа.

„Глас Црногорца“ неће се никоме слати, ко унапријед не пошаље претплату.

Претплата на „Глас Црногорца“ prima се само у годишњим и полугодишњим роковима.

Цијена је листу досадашња.

Цетиње, 4. децембра 1910. г.

Администрација „Гласа Црногорца“.

СТЈЕЧАЈ

У подгоричкој основној школи упражњено је једно учитељско мјесто.

Господа учитељи, који би жељели добити ово мјесто, нека се изволе обратити овоме Министарству са својим молбама најдаље до 15. децембра т. г.

П. Бр. 4226. Из канцеларије Министарства просвјете и црквенијех послова, 27. новембра 1810. г. Цетиње. 1-1

Службени огласи

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Петра и Павића браће Марковића из Крњица, за измир. њихових дугова. — Процијењено перпера 996.

Продаја ће се извршити у канцеларији Капетанског суда у Крњице. За продају одређују се три рока: 8. децембра тек. године, 8. јануара и 8. маја 1911. године, од 8 сати из јутра до 5 послје подна.

На првом року поменуте непокретности неће се уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже али не испод $\frac{2}{3}$ процјене, а на трећем року уступиће се понудиоцу највеће цијене. Лицитанти дужни су на дан продаје положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају право прече купље, као и они, који имају какво реално право на дотичне непокретности, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) Куријески Луг“ 2 рала оранице, граници се ораницама: Риста Марковића и Јока Вукића; процијењено перпера 310.

2) Под „Плавницом“ 2 рала ливаде косачице, граници се косачицама: Марко Вукотића и Риста Марковића; процијењено перпера 40.

3) „Чисти Јасен“ 2 рала ливаде косачице, граници се косачицом Кола Станковића; прецијењено перпера 34.

4) На „Гостић“ 1 рало ливаде косачице, граници се косачицом Риста Марковића; процијењено перпера 15.

5) На „Линан“ мјесто у простору од 9 квадрат. метара, граници са мјестом Риста Марковића; процијењено перпера 60.

6) У „Глијевер“ заграђа са сјечитом гором; граници се са непокретношћу Риста Марковића; процијењено перпера 120.

7) У „Доњи — Виноград“ $\frac{2}{3}$ $\frac{1}{3}$ рала оранице у три комада, граници се са ораницама: Петра Пекића, Марка Марковића и Риста Марковића; процијењено перпера 357.

8. „Више Кућа“ Заграђа са сјечитом гором у истој, граници се заграђом Риста Марковића; процијењено перпера 60.

Број 619 ех 1910. — 123—1905.

Крњице, 22. новембра 1910.

Капетански суд, капетан Лука Лекић

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описане непокретности, кућа и законито рало земље Петра и Павића браће Марковића из Крњица, за измир искључиво државног дуга. Процијењено перпера 1113.

Продаја ће се извршити у канцеларији Кап. судау Крњице. За продају одређују се три рока: 8. децембра тек. године, 8. јануара и 8. маја 1911. године, од 8 сати из јутра до 5 сати послје подна.

На првом року поменуте непокретности неће се уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процјене, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитанти су дужни на дан продаје положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају право прече купље, као и они, који имају какво реално право на дотичне непокретности, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) У „Крњице“ кућа са обором пред истом; кућа је дуга 11 метара, а широка 6 метара. Половина је куће попођена, а друга половина поземљуша, граници се са сеоским путем; процијењена перпера 500.

2) У „Крушању“ $\frac{2}{3}$ рала оранице, у 6 комада са сјечитом гором, која постоји на ораницама истих, граници се са ораницама: Мића Ђонковића, Тура Ђонковића, Риста Марковића, Мића Марковића и Крста Јокетића; процијењено перп. 330.

3) Под „Општински пут“ $\frac{1}{4}$ рала оранице у три комада, са сјечитом гором на ораницама речених комада, граници се са непокретностима: Марка Марковића и Риста Марковића; процијењено перпера 140.

4) У „Доњи — Виноград“ $\frac{1}{4}$ рала оранице у једном комаду, граници се са ораницом Риста Марковића; процијењено перпера 143.

Број 619 ех 1910. — 123—1905.

Крњице, 22. новембра 1910.

Капетански суд, капетан Лука Лекић

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Радисава А. Ђукића из Подгорице, извршиће се 27. децембра тек. године и 27. априла 1911. године.

Виђи оглас у 50. броју „Гласа Црногорца“

Број 1326—IV—1910.—270.

Општински суд, за предсједника, судија, К. Ненезић

Р. 43, број 1201, 1,1

ПОЗИВ

У смислу ријешења Кр. Обласног Суда Ст. Бар од 3. септембра ове год. број 2142—II—1910—19. овим се позивају сви повјеритељи пок. Сава Маркова Поповића из Сотонића, да се пријаве подписатом суду до 8. јануара 1911. год. поднесу исправе својих потраживања.

Вир, 1. децембра 1910.

Капетански Суд, капетан Лазар Т. Пламенац

Р. 55, бр. 1243, 1,1

Трговачки огласи

ОБЈАВА. — На основу §. 5 Трговачког Закона, објављујемо, да ћемо нашу трговачку радњу и распродају монопол. дувана постојећу код Манастира Пиве продужити и даље под фирмом:

Томо Недић и Мирко Ацић.

Судски број 128. В. 1908—629.

Манастир Пива, 20. новембра 1910.

Р. 46, број 1180. 1-1

ОБЈАВА. — У извршењу § 5. Трговачког Законика дајем на знање, да у овој вароши на Балшића пазару број 18. у мојој кући држим галантеријску мјешовиту радњу под мојим именом:

Цетиње, 1. децембра 1910. г.

Р. 35, бр. 1197 1,1 Станица В. Пипер.

ОБЈАВА. — Сагласно § 5. Трговачког Законика објављујем, да ћу моју трговачку радњу у овој вароши водити под фирмом:

Мило Церовић.

Судски број 4004—II—1910—18.

Никшић, 30. новембра 1910. год.

Р. 32, бр. 1221 1,1

Приватни огласи

ОБЈАВА

Краљ. Монопол Духана прима понуде за уступљење препродаје духана у једној бараци која ће се поставити на пазару вароши Цетиња.

Понуде испод 2000 перпера неће се узимати у обзир.

За већа разјашњења треба се обратити Управи Краљ. Монопола Духана у Подгорици.

Подгорица, 18. новембра 1910.

Број 905. Р. 50, бр. 1183, 1,2

Афитаје се кућа № 2. Катунска ули- ца у средини вароши, најподеснија за трговину или стан. Р. 15, бр. 1239, 1,1

ЈАВНА ЛИЦИТАЦИЈА

Пошто се на дан 21. ов. мј. није нико пријавио на лицитацију, — то се чини назнање подизмачима грађевина, да се лицитација за грађење нове школске зграде на Андријевици продужује за дан 15. марта 1911. године.

Виђи објаву у 47. броју „Гласа Црногорца“ из 1910. године.

Број 67. Из сједнице школ. одбора школе Андријевичке, 21. новембра 1910. г. — Андријевица.

Р. 60, број 1200. 1—3

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег никад непрежаљеног мужа и оца

† Павла Перишина Докнића

који се 25. ов. мј. пресели у вјечност у 50. години свога живота, не можемо пропустити а да и овом приликом не изјавимо нашу најтоплију благодарност.

Г. г. Вукашину Божовићу, Божу Банашевићу, попу Митру Миличковићу, Радоју Вушковићу, Мирку Вушковићу, Пиру Иванчевићу, Бају Иванчевићу, Саву Лукићу, Јакову Драгићевићу, Мр-

гуду Дедетовићу, Марку Вукчевићу и Раму Мрваћевићу, који труда не жалише те нашег покојника до вјечне куће испратише.

Хвала г. свјештенику Дрецуну, који над покојником опјело изврши.

Особита благодарност грађанству вароши Цетиња, који спровод увеличаше и нашег покојника до вјечне куће испратише.

Хвала браћи Пиперима, те на глас смрти похиташе и нашег покојника до вјечне куће испратише.

Поново нека је свима вјечита хвала и доживотна благодарност.

Цетиње, 30. новембра 1910. г.

Ожалошћени: супруга **Мируна**, синови: **Ђорђија**, **Милош**; кћер **Марица** и остала породица. Р. 141, број 1196, 1,1

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Под притиском велике жалости, која нас задеси ненадном смрћу нашег милост и никад незаборављеног сина, односно мужа, оца и брата.

† Јагоша Д. Велимировића артиљериског капетана

који се пресели у вјечност 23. новембра у 38. години свога живота.

Сматрамо за свету дужност, да у највећој поштовању захвалимо како Њ. Кр. Вис. Књазу Мирку, који је преко свога изасланика г. командира Ђурашковића изволио изјавити своје топло саучешће, тако и Њ. Кр. Вис. Књазу Петру, који је изволио са официрским кором на ковчег покојников положи вијенац и покојника до Црне Грде допратити, те нам тијем превелику тугу ублажити.

Топло захваљујемо и члановима Краљевске Владе, свима г. г. великодостојницима, општинским одборницима, који покојников ковчег вијенцем украсише, свјештенству и грађанству цетињском, који нам саучешће изјавише и покојника до Црне Грде допратише и цетињском официрском кору, испред кога се г. капетан Ристо Бранковић у име својих другова онако дирљиво и другарски са милим им покојником опростио.

Не мању захвалност дугујемо г. бригадиру Нику Кусовцу и подручним му г. г. официрима, општинским одборницима ријечким, часном свјештенику М. Јовићевићу и учитељу Андрији Јовићевићу и Ријечанима, који покојника и његову пратњу својски и свечано дочекаше, опјело извршише и испратише.

Нека је хвала свима: браћи, пријатељима, који путем покојника сусретоше и братски ожалише.

Исто тако смо захвални г. г. официрима подгоричког гарнизона, који вијенац на ковчег покојников положише и свога друга на рукама до вјечне куће донијеше. Особито смо захвални г. г. капетану Зарији Вуксановићу, подпоручнику Благоју Радовићу, учитељу Блажу Беговићу и гимназисти Вукчевићу, који се с покојником лијепим и дирљивим говорима опростише, као г. г. професорима овдашње гимназије и г. г. учитељима основне школе, који са ученицима школа покојников спровод увеличаше, а тако исто часном свјештенству и пјевачком друштву „Бранко“. Вјечиту захвалност дугујемо нашим суграђанима Подгоричанима; пријатељима: Кучима, Зећанима, Дајбабама, Љешкопољцима, Љешњанима, Момишићима, Рогамљанима, Мартинићима и браћи Загарчанима, који у великом броју на челу својих старјешина дођоше да нам жалост ублаже, покојника братски ожале и до вјечне куће допрате. Исто тако смо топло захвални пријатељима из Црнице и браћи и пријатељима из Никшића.

И на покон нека је искрена хвала свима онима, који нам писмено, телеграфски или ма којим путем своје саучешће изјавише.

Подгорица, 26. новембра 1910. г.

Ожалошћени: отац **Драго**, мајка **Џмилијана**, супруга **Милосава**, син **Велимир**, кћери: **Даница** и **Милева**; браћа: официр **Јован**, **Лука** и **Божо**, сестре: **Јове** и **Кристина** са осталом родбином. Р. 387, бр. 1185, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег никад непрежаљеног супруга. брата и оца

† Кап. Илије Шћеповића

предсједника општине ријечке

који се послје кратког боловања пресели у вјечност 20. новембра ове год. у 49. години свога живота.

Поводом чега сматрамо за свету дужност и овим путем изјавити нашу вјечиту благодарност: Његовом Краљ. Вис. Књазу Престолонаследнику, Њег. Краљ. Вис. Књазу Мирку, Њ. Краљ. Вис. Књазу Петру на телеграфским саучешћима, као и г. Митрополиту, г. г. војводи И. Пламену, војводи Божу Петровићу, предсједнику Нар. Скупштине г. Милу Дожићу, г. г. министрима Д-ру Томановићу, Ђукановићу, Ђуровићу, Јерговићу и Вучковићу. Г. г. бригадиру Митру Мартиновићу, Сердару Јанку Вукотићу, Лабуду Гојићу, Душану Вукотићу, Јозану Пламену, бригадиру Велици Лазовићу, обласном управ. Л. Гојићу и предсједницима варошких општина.

Доживотно благодаримо Цекињанима и Љуботињанима, који на челу са бригадиром Кусовцем у великом броју дођоше и милост покојника до вјечне куће испратише, а такође и Љешњанима.

На свагда благодаримо браћи и пријатељима из Подгорице, Куча и Цетиња, који на глас о смрти нашег покојника похиташе, ожалише и до вјечне куће испратише.

Вјечно благодаримо г. г. свјештеницима Милу Јовићевићу и Илију Ђурашковићу, који покојника опојаше, као и учитељ ријечком са ученицима, који спровод увелича. Хвала Католицима ријечким и нашим пријатељима из Подгорице на положеним вијеницима.

Доживотна хвала г. Јовану Газиводи писару капетанском на дирљивом говору, који се опростио са покојником. Д-ру, Матановићу на својском труду да покојника од смрти спасе.

Вјечито благодаримо поштованом грађанству ријечком оба пола, које како у болести тако и приликом смрти није нас оставило без утјехе и помоћи.

Још једном свима оним, који лично, телеграфски или писмено, изразише нам своја саучешћа вјечито благодарним остајемо.

Ријека, 2. децембра 1910.

Ожалошћени: супруга **Милуша**, браћа: **Митро**, **Јошо**, **Ђуро**; синови: **Стеван**, **Васо** и **Ђорђија**, кћери: **Беле**, **Јане** и **Јованка**.

Р. 290, број 1240, 1,1